

El lliure conreu de transgènics posa en dubte la viabilitat de l'agricultura convencional i ecològica.

Psicosi transgènica

El desenvolupament i la implantació dels conreus transgènics a Catalunya sovint originen incerteses i reaccions diverses, potser per manca d'informació. Els experts encara no han pogut aclarir si els transgènics són perjudicials, i els pagesos i els consumidors se'n malfien. Però el fet és que ningú no gosa garantir un món lliure de transgènics.

Per donar clarificacions sobre els transgènics o organismes genèticament modificats (OGM), a Sant Esteve d'en Bas (Garrotxa) es va fer una jornada tècnica sobre el blat de moro transgènic. Xavier Ferrer, tècnic del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat, va repassar la situació actual dels trans-

gènics a Catalunya. L'any passat, de 48.692 hectàrees conreades, 19.940 (un 40%) foren dedicades al blat de moro transgènic, que és l'únic autoritzat comercialment i té 61 varietats diferents. Aquesta dada és molt rellevant, perquè dos anys abans només s'hi dedicava un 12% de la superfície conreada (5.390 hectàrees de 41.625). Ferrer lamenta que la

Comissió Europea no es posi d'acord a promulgar una norma que reguli la coexistència entre el cultiu transgènic i el tradicional, cosa que serviria per a poder fer inspeccions. Amb tot, Ferrer és partidari de tenir en compte les recomanacions de les institucions europees: mantenir unes distàncies mínimes entre els cultius, netejar la maquinària, emprar llavor certificada i controlar-ne el transport i l'emmagatzematge.

Fam i sobrepès. S'hi mostrarà més crític Gregorio Alvarez, professor d'enginyeria química de la UAB, ecologista, i membre de Científicos por el Medio Ambiente, que va tombar totes les posicions de les multinacionals i els governs a favor dels transgènics. "Què han resolt?", es demanava. "La fam amenaça 800 milions de persones, 19.000 nens moren cada dia i, irònicament, n'hi ha milions amb problemes de sobrepès." Alvarez sosté que els cultius transgènics només tenen una finalitat: augmentar els mercats i els beneficis. Igualment, denuncia les "nombroses incerteses" sobre la seguretat per a la salut i el medi, com ara l'ús de gens de resistència a antibiòtics, les al·lèrgies alimentàries, la producció de substàncies tòxiques "no previstes", la pol·linització encreuada i l'efecte nociu als insectes. Gregorio Álvarez alerta que s'aplica "el principi d'equivalència substancial", basat en l'equiparació entre els aliments transgènics i els convencionals per a suposar la innocuïtat dels primers sense haver-la de demostrar. El professor de la UAB posa d'exemple d'aquesta fal·làcia el cas dels prions, les partícules proteïques responsables de l'encefalopatia espongiforme bovina (el mal de les vaques boges). La composició d'aquestes proteïnes alterades és exactament igual que la de les procedents de les cèl·lules sanes; només en canvia la forma espacial. Així doncs, si fèssim cas del principi d'equivalència substancial aplicada als transgènics, la carn d'una vaca boja seria substancialment equivalent al d'una vaca sana, i per tant, seria apta per al consum humà.

Pèrdua de la diversitat. Al final de la jornada es va fer una taula ro-

dona per debatre el present i el futur dels transgènics a la Garrotxa i a Catalunya. Quim Morera, del grup de Cuina Volcànica, creu que s'ha de "mirar enrere per buscar els gustos autòctons", perquè els transgènics són un "element deformador i propicien la pèrdua de la diversitat". En aquest sentit, Emili Bassols, del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa es va preguntar: "Quin model volem? Un que maldi per recuperar els productes locals o un que busqui l'homogeneïtzació?". El naturalista va posar d'exemple un gest quotidià, anar al supermercat a comprar pomes: "Només cal que visitem qualsevol superfície comercial i n'observem les pomes: o són Fugi o són Golden, tot és uniforme." Bassols és partidari de seguir un model contrari als transgènics i implantar zones lliures d'aquests productes. Així, "quedaran marginats i no seran viables comercialment". La mateixa idea va presentar Raül Valls, del Centre de Sostenibilitat Territorial,

que, ultra el conflicte científic, es demana si volem un model de societat basat en els transgènics, lluny de la pròpia cultura del territori. "Vindrà un moment que s'hauran de fer servir els transgènics, no perquè hi siguem favorables o contraris, sinó perquè hi haurà un model a seguir". Toni Casademont, de la Unió de Pagesos, va alertar que els científics encara no dominen "la tècnica" i, per tant, no hi ha seguretat sanitària plena en la "complexitat de la genètica." I va pronosticar "dificultats" en el futur, posant d'exemple l'actual debat sobre el blat de moro transgènic. Casademont va advertir que "hi ha quatre multinacionals obsessionades a controlar-ho tot, i això crea dependència dels productes d'aquestes grans indústries".

Sense avantatges. La jornada tècnica va evidenciar una posició gairebé unànime: tal com es planteja en l'actualitat, l'aplicació de l'enginyeria genètica al sector de l'agricultura

i l'alimentació no té cap justificació, perquè els OGM ni han demostrat cap avantatge en l'agricultura ni aporten beneficis al consumidor. Per contra, la introducció dels transgènics presenta una colla d'interrogants, tal com es va palesar durant la trobada a Sant Esteve d'en Bas. Com cal evitar-ne la disseminació incontrolada en el medi? Com es pot aconseguir que una part de l'agricultura i de l'alimentació siguin lliures d'OGM i, doncs, assegurar el dret de produir i consumir sense transgènics? Qui paga en cas de contaminació? Qui es farà càrrec de les mesures preventives? Cap d'aquestes qüestions no s'ha respost. Ara com ara, sense un marc legislatiu ni mesures reals que n'assegurin el compliment, el lliure conreu de transgènics posa en dubte la viabilitat de l'agricultura convencional i ecològica, perquè a poc a poc tota la cadena de producció agroalimentària podria contaminar-se.

Òscar Pinilla

L'educació ambiental al teu abast!

Guies d'educació ambiental ➔ les podeu trobar a:

10 ESTRATÈGIES PER PREVENIR ELS RESIDUS
guia del consumidor

Canviem de codi EL COMERÇ JUST I SOLIDARI

BARCELONA SOSTENIBLE
Centre de Recursos

Nil Fabra, 20 baixos
Tel. 93 237 47 43
recursos@mail.bcn.es

AGENDA 21 BCN
www.bcn.es/agenda21

Ajuntament de Barcelona